

Dr. Uğur URUŞAK

**Ceza Hukukunda
Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak
Bir Hakkın Kullanılması**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xv
GİRİŞ.....	1
I. KAVRAM.....	5
A. Genel Açıklama.....	5
B. Hak Kavramı.....	5
1. TCK'nin 26. Maddesinde Yer Alan Hüküm.....	5
2. Hakkın Anlamı.....	5
3. Hakkın Unsurları.....	8
4. Hakkın Konusu	10
5. Hak Sahipleri.....	10
6. Hakların Sınıflandırılması	10
a. Özel Haklar	10
b. Kamusal Haklar	11
7. TCK'nin 26. Maddesinde Kullanılan Hak Kavramının Kapsamı.....	12
C. Hakkın Kullanılması	13
1. Hakkın Kullanılmasının Anlamı.....	13
2. Hakkın Kullanılmasının Ayırt Edici Özellikleri.....	14
3. Hakkın Kullanılmasının Süjesi	15
4. Hakkın Kullanılmasının Kapsamı	16

5. Hakkın Kullanılmasının Alanı.....	17
D. Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Hakkın Kullanılması Kavramı.....	17
II. HAKKI AÇIKLAYAN TEORİLER	19
A. Hakkı Hukuk Düzeninden Çıkararı Teoriler.....	19
1. Doğal Hukuk Teorisi.....	19
a. Kant'ın Eleştiricilik Teorisinde Hak	21
b. Hohfeld'in Hak Teorisi.....	28
c. John Rawls'un Hak Teorisi	32
d. Robert Nozick'in Hak Teorisi.....	39
2. İrade Teorisi	42
3. Menfaat Teorisi.....	43
4. Karma Nitelikli Teori.....	45
B. Hakkı Reddeden Teori	45
C. Hakkı Hukukun Oluşum Süreci İçinde Açıklayan Teori.....	47
D. Düşüncemiz	49
III. TARİHİ GELİŞİM VE BAZI ÜLKE DÜZENLEMELERİ	50
A. Tarihi Gelişim.....	50
1. Eski Toplumlar	50
a. Eski Çin.....	51
b. Eski Hint.....	51
c. Asur.....	51
d. İbrani	52
e. Eti.....	52
f. Eski Yunan.....	52
2. Roma Hukuku	53
3. Germen Hukuku	55
4. Kilise Hukuku	56
5. Birlik Öncesi İtalya'daki Bazı Prenslüklerin Hukukları	56
6. 18. Yüzyıl İtalyan Kanunları.....	57
7. İslam Hukuku	59

a.	İslam Hukukunun Yapısı.....	59
b.	Osmanlı Devletinden Önce.....	60
c.	Osmanlı Devleti Zamanında.....	61
(1)	Başlangıçtan Tanzimat'a Kadar	61
(2)	Tanzimat Dönemi.....	62
d.	İslam Hukukunda Hakkın Kullanılması	63
8.	765 Sayılı Türk Ceza Kanunu	67
9.	5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu.....	69
B.	Bazı Ülke Düzenlemeleri	69
1.	Alman Ceza Kanunu.....	69
2.	Fransız Ceza Kanunu.....	71
3.	İtalyan Ceza Kanunu.....	72
4.	İspanyol Ceza Kanunu.....	73
5.	Portekiz Ceza Kanunu.....	74
6.	İngiliz ve Amerika Birleşik Devletleri (Common Law) Sistemi	74
IV.	HAKKIN KULLANILMASI SIRASINDA İŞLENEN SUÇ TANIMINA UYGUN FİİLİN SUÇ OLUŞTURMAMASININ TEMELİNİ AÇIKLAYAN TEORİLER.....	77
A.	Suçu Bir Bütün Olarak Kabul Eden Teoriler.....	77
B.	Suçu Unsurlara Ayıran Teoriler	81
1.	Suçun İki Unsuru Olduğunu Kabul Eden Teoriler.....	82
a.	Ceza Hükümlerinin Olumsuz Kuralları Teorisi	84
b.	Tipikliğin Olumsuz Unsurları Teorisi.....	86
c.	Cezalandırılabilir Fiil Teorisi	95
d.	Kusurluluğun Eksikliği Teorisi	98
e.	Önleme Gerekliğinin Bulunmaması Teorisi	103
2.	Üç Unsurlu Suç Teorisi.....	105
C.	Düşüncemiz	110
V.	MADDİ VE ŞEKLİ HAK AYRIMI.....	113

A. Hakkı Maddi Olarak Kabul Eden Teoriler	114
1. Doğruluk Kuralı Teorisi	117
2. Uygarlık (Kültür) Kuralları Teorisi	118
3. Haklı Amaç İçin Uygun Araç Teorisi	119
4. Fiilin Sosyal Uygunluğu Teorisi.....	127
5. Üstün Menfaat Teorisi.....	130
6. Çatışan Menfaatlerin Karşılaştırılması Teorisi	134
B. Hakkı Şekli Olarak Kabul Eden Teoriler	138
1. Hukuka Aykırılığın Eksikliği Teorisi.....	139
2. İzin Verilen Fiilleri Cezalandırmanın Olanaksızlığı Teorisi.	140
3. Fiilin Gerekliliği Teorisi	141
4. Çelişkiye Yer Vermeme Teorisi.....	142
C. Düşüncemiz	148
VI. HAKKIN KAYNAĞI VE SINIRLARI.....	161
A. Hakkın Kaynağı.....	161
1. Hukuk Kuralı	163
2. Yargı Organlarının Kararları.....	165
3. İdari Tasarruf	166
4. Örf ve Adet.....	168
5. Hukuki İşlemler	171
6. Kıyas ve Yorum.....	173
7. Hukukun Genel İlkeleri.....	174
8. Ahlak Kuralları.....	175
9. Dini Kurallar	176
10. TCK'nin 3. Maddesinde Tanımlanan Adalet ve Eşitlik İlkesi.....	176
11. TCK'nin 1. Maddesinde Tanımlanan Ceza Kanununun Amacı.....	177
B. Hakkın Sınırları	177

1. Hakkın Kullanılmasının Sınırlarının Belirlenmesinin Önemi	177
2. Kaynağı Bakımından Sınırlar	180
a. Hakkın Doğuşunun Mahiyetinden Kaynaklanan Sınırlar	180
b. Hakkın İşlevinden Kaynaklanan Sınırlar	181
c. Hakkın Kaynağından Türeyen Sınırlar.....	183
d. Hakkı Koruyan Ceza Kuralından Kaynaklanan Sınırlar	183
e. Politik, Adli, Mali, Sağlık veya Askeri Nitelikli Genel veya İstisnai Kamu Hukuku Kurallarından Kaynaklanan Sınırlar	184
3. Niteliği Bakımından Sınırlar	186
a. Objektif Sınırlar	186
(1) Kişi İle İlgili Sınırlar.....	187
(2) Zaman İle İlgili Sınırlar	187
(3) Yer İle İlgili Sınırlar	188
(4) Araç İle İlgili Sınırlar	189
(5) Şekil İle İlgili Sınırlar	189
b. Sübjektif Sınırlar	190
(1) Saik İle İlgili Sınırlar	190
(2) Amaç İle İlgili Sınırlar	190
VII. HAKKIN KULLANILMASININ KOŞULLARI.....	192
A. Bir Hakkın Bulunması.....	192
B. Süjenin Hakkı Kullanan Olması	193
C. Hakkın Süje Tarafından Doğrudan Doğruya Kullanılmasının Olanaklı Olması	195
D. Süjenin Hakkını Hakkın Sınırları İçinde Kullanması.....	200
E. Hak Kullanılması Sırasında İşlenen Fiilin Suçun Maddi Unsuru Olarak Tanımlanmış Olması	206
F. Hakkın Kullanılması İle İşlenen Ve Suçun Maddi Unsuru Olarak Tanımlanan Fiil Arasından Bağlantı Olması	207

G. Koşulların Suçun İşlenmesinden Önce Veya Suçun İşleniş Anında Bulunması.....	215
VIII. HAKKIN KULLANILMASINDA SÜBJEKTİF UNSUR	
HATA VE SINIRIN AŞILMASI	217
A. Hakkın Kullanılmasında Sübjektif Unsur	217
B. Hakkın Kullanılmasında Hata	228
1. Fiili Hata	229
2. Hukuki Hata	238
C. Hakkın Kullanılmasında Sınırın Aşılması	244
1. Sınırın Kasten Aşılması.....	244
2. Sınırın Taksirle Aşılması.....	245
SONUÇ	247
KAYNAKÇA	251